

Fabra fica la guineu al galliner

Reformar el sistema de finançament s'ha convertit en la prioritat dels polítics valencians. Des de 2009 un grup d'investigadors de prestigi triats pels grups parlamentaris hi treballen. Ara, però, Fabra ha decidit encomanar un altre informe a la comissió d'economia dels Premis Jaume I. Entre els 'experts' hi ha ultraliberals de tarannà centralista, ex-assessors d'Aznar i persones que es decanten per "ofrenar noves glòries a Espanya".

El País Valencià viu una situació d'emergència financera. Incapaç de complir l'estricta objectiu de déficit estipulat des de Madrid i amb un nivell de deute només superat per Catalunya, el govern valencià fa mans i mànegues per fer front a les seues obligacions financeres més immediates. Només les consecutives injeccions de diners procedents del Fons de Liquiditat Autònom han impedit que, durant 2012, el País Valencià es declarara en fallida. En aquest context, el govern valencià ha convertit la reforma del sistema de finançament en el seu principal cavall de batalla. Si som on som —mantra que repeteixen des del palau de la Generalitat— és a causa de l'insuficient finançament que des de la dècada dels vuitanta rebem procedent de Madrid.

La frase s'ha convertit en un boc expiatori amb el qual es pretén amagar els problemes estructurals que llasten València. Tanmateix, al marge de l'ús polític que se'n faça, és el del finançament un problema de primera magnitud. Ho va deixar assentat l'Institut Valencià d'Investigacions Econòmiques (IVIE) ara fa un any per encàrrec de l'Associació Valenciana d'Empresaris. Segons l'informe elaborat per aquest centre d'estudis, el País Valencià és l'únic territori que, tot i tenir una renda *per capita* inferior a la mitjana (un 11% inferior), rep un 10% menys de recursos que la mitjana de les comunitats.

En l'elaboració d'aquest informe van participar tres de les persones que més en saben, al País Valencià, de les deficiències que el sistema de finançament té per als valencians. Es tracta de Francisco Pérez, director de l'IVIE; José Antonio Pérez, ex-director general de pressupostos durant l'etapa de Joan Lerma; i Rafa Beneyto, analista financer. Tots tres participen, des de l'any 2009, en un comitè d'experts triat pels diferents grups polítics de les Corts amb l'objectiu d'assessorar la Generalitat durant la reforma del finançament que es va negociar l'estiu de 2009. Mancat, però, d'impuls polític, el comitè va quedar en aigua morta. La Conselleria d'Economia i Hisenda, aleshores comandada per Gerardo Camps, mai no hi ha mostrat interès, rememora una de les persones involucrades. De fet, el catedràtic de dret financer Juan Martín Queralt, designat pel Partit Popular per a participar en el comitè, a penes assistí a cap reunió.

Amb tot, el comitè va presentar el setembre de 2010 als diversos grups polítics un informe a propòsit de l'efecte que la reforma de 2009 havia tingut per al País Valencià. L'estudi deixava clar que la reforma no millorava el finançament que, de mitjana, rebien els valencians. Aleshores, el PSPV-PSOE no va entrar a remoure l'assumpte (la reforma s'havia aprovat amb un govern socialista a Madrid), com tampoc el PP. Tot i les severes advertències que contenia

l'informe del comitè ("La Comunitat Valenciana ha de ser capaç d'abordar aquest problema [de finançament] si no vol veure's abocada a enfrontar-se amb problemes seriosos de sostenibilitat de l'estat de benestar"), ningú no va prestar-li l'atenció que mereixia.

Dos comitès, un destí. La severitat de la crisi i l'ofec dels comptes públics que d'aleshores ençà ha patit la Generalitat ha provocat un canvi d'actitud respecte a aquesta qüestió. També hi ha contribuït el fet que les patronals hagen començat a pressionar Fabra en aquest sentit. Fet i fet, ha provocat que durant els últims mesos el comitè d'experts nomenat per les Corts s'haja reactivat, especialment des que Juan Carlos Moragues va prendre el relleu del dimittit José Manuel Vela. Reforçat pel director general de tributs, Vicente Peiró, i per un representant nomenat per Esquerra Unida —el professor universitari Ismael Fernández— el comitè treballa de fa mesos en una proposta de reforma de sistema de finançament.

L'informe sembla que estiga pràcticament acabat, gràcies a la dedicació altruista dels membres del comitè i després de diferents reunions periòdiques a l'IVIE. La intenció és presentar-lo al conseller d'Hisenda i als diferents grups parlamentaris de les Corts Valencianes en les pròximes setmanes.

Tanmateix, aquest grup de treball ha patit un revés important. El març passat, Alberto Fabra va anunciar que tenia previst demanar a la comissió d'economia de l'Alt Consell Consultiu que elabore un estudi sobre la reforma del sistema de finançament. L'Alt Consell Consultiu està integrat per tots els investigadors que des de l'any 1991 han rebut el Premi Jaume I d'Economia ("Premios Jaime I", en nomenclatura oficial). Segons Fabra, "el reconegut prestigi de totes les persones que el formen (...) és una garantia per a poder oferir un sistema objectiu, equitatiu i just al govern". A la pràctica, l'encomanda suposa desacreditar al comitè d'experts valencians que, de fa anys, treballa rigo-

rosament sobre la qüestió. Si bé Fabra ha recalcat que un informe i l'altre no són incompatibles, el ben cert és que l'encàrrec a l'Alt Consell Consultiu ha caigut com una bomba entre els experts valencians. “En lloc d'assumir una posició pròpia, com fan Catalunya, Andalusia o Cantàbria, Fabra demana un estudi a uns senyors que no tenen la preparació adequada però que ell sap que estan ben vistos en el PP i Faes”, es lamenta un dels experts del comitè de les Corts. L'Alt Consell Consultiu té tres mesos de termini per a presentar els resultats del seu treball.

Igualment cridaner resulta el perfil de les persones en qui Fabra ha dipositat la responsabilitat d'elaborar aquest informe que ha de fixar la posició valenciana en el debat sobre el finançament. L'Alt Consell Consultiu el formen els premiats amb el guardó d'economia dels Jaume I, un total de 20 persones, si tenim en compte que quatre d'ells ja són morts. A més, quatre d'ells són majors de 85 anys. Aquesta revista va demanar la passada setmana a la Conselleria de Presidència qui dels guardonats formarà part d'aquesta comissió, però des d'aquest organisme es desconeixia aquesta informació. Almenys quatre dels premiats amb qui ha pogut contactar aquest setmanari han negat que hi participen. Igualment, EL TEMPS ha tractat de posar-se en contacte amb Jaime Lamo de Espinosa, president de la comissió d'economia de l'Alt Consell Consultiu, per saber-ne més sense que hàgem obtingut cap contestació.

Vella guàrdia. Així doncs, l'única cosa segura és que dins d'aquesta comissió hi haurà Jaime Lamo de Espinosa, Ramón Tamames i Pedro Schwartz, les tres persones de l'Alt Consell Consultiu amb què Fabra es va reunir el passat dia 20 per establir les bases de la comissió. A més, també s'hi podria incorporar el catedràtic d'hisenda pública José Barea, segons diverses fonts consultades per aquest setmanari. Si bé des de Presidència asseguren que el seu treball no tindrà remuneració, EL TEMPS ha pogut saber a través d'un document intern de l'Alt Consell Consultiu que “no sabem a hores d'ara si aquestes col·laboracions seran o no remunerades”.

Siga com siga, el fet substantiu és que Fabra ha fiat un tema tan essencial com

Alberto Fabra, acompanyat de Ramon Tamames (esquerra) i Jaime Lamo de Espinosa (dreta).

el finançament a quatre economistes de llarg recorregut però aliens a la problemàtica valenciana i, cosa encara més important, sense experiència en el camp del finançament autonòmic. “Són gent que no tenen gens de sensibilitat autonòmica i que, em disculparan, representen la caspa”, valora un dels experts del comitè parlamentari, qui reconeix haver-se assabentat de l’“ocurrència” de Fabra a través de la premsa. Ramón Tamames, qui exercirà com a ponent principal, té en l'actualitat 80 anys i, si bé fou un referent dins el Partit Comunista en l'etapa de la Transició, la seua posició ha fet un gir de 180 graus fins a situar-se en l'òrbita del PP i els mitjans de comunicació més conservadors. En un article de l'any passat en *La Razón* cominava a “repensar l'estat de les autonomies (...) per adaptar-lo a les possibilitats i aspiracions d'Espanya, i no dels capitosos que controlen 17 republicuetes”. En un article de 2009 publicat en *El Economista*, es decantava perquè les autonomies retornaren competències a l'estat i lamentava que “la política nacional continue segrestada per una minoria parlamentària nacionalista”.

Jaime Lamo de Espinosa, de 72 anys i natural de Requena, fou ministre d'Agricultura durant el govern de la

UCD. Liberal convençut i expert en qüestions agràries, des de la dècada dels noranta se situa en l'òrbita del PP, si bé està bolcat en la seua activitat acadèmica, empresarial i sobretot com a conferenciant. En una entrevista recent al diari *Levante-EMV* apuntava que calia “una política ètica que vaja a favor de la nació espanyola com en la Constitució de Cadis, o en la de 1978. Com diu el nostre himne, ofrenar glòries a Espanya”. Per la seua part, Pedro Schwartz, catedràtic d'història de doctrines econòmiques a la Universitat Autònoma de Madrid, és un dels màxims representants del corrent ultraliberal a Espanya. Col·laborador de mitjans com *Libertad Digital* i conferenciant assidu de Faes, té 78 anys. Per acabar, José Barea, expert en hisenda pública, fou director de l'Oficina Pressupostària d'Aznar fins l'any 1998 i, als seus 90 anys, ha passat per tota mena d'organismes públics i privats. “L'estat de les autonomies –ha afirmat recentment– requereix una reforma profunda. Té un nivell de despesa que el fa insostenible”. Un dels experts del comitè de les Corts consultat per EL TEMPS, adverteix: “Segur que entre els uns i els altres hi haurà discrepàncies”.

Violeta Tena